

Varsågod och ta detta faktablad.

Det är gratis men vill du bidra med ett ekonomiskt stöd finns en gåvokassa till vänster vid ytterdörren alternativt

Swish 123 222 1737 Skriv "Gåva"

Kap Horn-klubben

Sjömanslivet är än i dag annorlunda, men segelskutelivet skiljer sig dock i grunden från dagens sjömansyrke. Livet ombord är nära nog obegripligt för dem som inte varit med. Årslång bortavaro från hem och familj, usel postgång och ofta flera månader till sjöss utan kontakt med omvärlden. Ett liv som var inrutat i 4-, 5-, och 6-timmars vakter dygn efter dygn i månader. Ibland hördes ropet "**Alle man på däck**" och det innebar ofta många timmar utan sömn och vila.

Det är inte så märkligt att de som en gång seglat i stora skepp på de sju haven, sökt kontakt med kollegor som talar samma språk och som upplevt samma förhållanden. De som vet vad röjlar, bramsegel, sviktade stumpar, gårdingar och gigtåg är.

Den mest exklusiva sammanslutningen av segelskutfolk var **A.I.C.H.** eller **Amicale Internationale des Capitaines au Long-Cours Cap-Horniers.**

A.I.C.H. bildades 1936 av några gamla franska sjökaptener på Hotel de l' Univers i sjöfartsstaden Saint-Malo i Bretagne. De seglande skeppen höll på att försvinna från världshaven och det kändes angeläget att försöka bevara minnen, något av kamratskapet och traditionerna från den tid då vind och segel var de oceangående fartygens enda drivkraft. Därmed föddes **Kaphornklubben**. Politiska, religiösa eller frågor som berör ras får inte tas upp på dagordningen.

A.I.C.H. var från början en rent fransk angelägenhet och andra världskriget satte stopp för alla planer att samla alla Kap Hornare i ett världsomspännande vänskapsförbund. 1950 beviljades medlemmar från Belgien, Holland, Tyskland och England tillträde. År 1953 anslöts den förste svensken, sjökaptent Arnold Schumburg. 1955 beslöts att i varje land, i vilket det fanns minst sex medlemmar skulle få bilda en egen sektion med egna stadgar, som skulle följa de franska grundprinciperna.

Underavdelningar har sedan grundats i Sverige, Åland, Australien, Belgien,

Kanada, Chile, Danmark, England, Finland, Tyskland, Italien, Nya Zeeland, Norge, Nederländerna, och USA. I dag har av naturliga skäl medlemsantalet minskat, och många lokalavdelningar har avslutat sin verksamhet, bland andra den i Sverige. Som ordinarie medlem kunde antas var och en som rundat Kap Horn i segelfartyg utan hjälpmaskin, tillhörande handelsflottan.

Medlemmar kunde antas i följande kategorier:

Albatross: Sjökapten som fört sådant segelfartyg runt Kap Horn.

Mollyhawk (Malamok): Sjökapten, vilken som befäl eller manskap i sådant segelfartyg rundat Kap Horn.

Cape Pidgeon (Kapduva): Annan medlem som rundat Hornet.

Styresmannen för hela organisationen kallades **Grand Mât (Stormast)**

Medlemmarna rankades också efter ålder och kallas efter seglen på stormasten: det översta röjel når man vid 90 års ålder, överbramsegel motsvarar 80 år, bramsegel 70, övermårssegel 60 och mårssegel 50 år.

Sektion	Albatrosser/ Hedersflott	Molly- havs	Cape Pigeons	Yacht- mast	Sympo- siseer	Heders- medlemmar	Summa
Australien	—	20	90	10	30	—	150
Belgien	—	11	3	—	13	22	49
Danmark	—	29	8	—	—	4	41
England	/1	70	53	53	70	—	247
Finland	—	152	—	—	10	5	167
Frankrike	—	23	9	—	85	3	120
Italien	—	4	16	—	8	2	30
Nederländerna	—	3	6	—	10	—	19
Norge	—	16	35	12	47	—	110
Nya Zeeland	—	20	36	—	—	1	57
Sverige	1	151	54	2	19	4	231
Västtyskland	/2	358	60	—	21	5	446
Åland	2/1	121	101	—	23	22	270
	3/4	978	471	77	336	68	1937

Antalet medlemmar i A.I.C.H. var vid årsskiftet 1984/85 totalt 1937.

Vid denna tidpunkt fanns självständiga sektioner i tretton länder. Av naturliga skäl minskade medlemsantalet snabbt, mellan fem och tio procent av medlemmarna mönstrade av (avled) varje år. År 2000 skulle denna unika sammanslutning ej längre existera och på det internationella mötet i Saint-Malo i maj 2003 beslöts att avsluta den organiserade internationella verksamheten.

Medlemsantal i A.I.C.H. årsskiftet 1984/85

Den 28 maj respektive 2 juni 1949 lämnade de två åländska fyrmastbarkarna **Passat** och **Pamir** Australien med sin vetelast. **Pamir** rundade Hornet 11 juli 1949, som det sista lastförande segelfartyget utan hjälpmaskin och i vanlig fraktfart. **Passat** och

Pamir var därmed de sista skeppen ur vilkas besättningar nyrekrytering av "riktiga" Kaphornare kunde ske.

Flera sektioner har i många år gett ut egna medlemsblad, där man publicerat meddelanden och artiklar om segelskutor och upplevelser till sjöss. Språkrör för Grand Mât och den franska sektionen var *Le Courrier du Cap*. Den tyska sektionens tidskrift *Der Albatross* startade 1955 och gavs ut i bokform.

Den svenska sektionen startade 1978 utgivningen av *Märsrutan*, som kom ut med två nummer per år. Många av medlemmarna har också delat med sig av kunskaper och minnen från tiden i segelfartygen i tidskrifter som *Longitude* och i bokform. Den svenska sektionen hade 1991 154 medlemmar, varav en hedersalbatross och 101 Mollyhawks.

Sektionen har sedan starten 1953 haft ca 570 anslutna medlemmar, som seglat i mer än 130 segelfartyg och gjort mer än med 665 Kap Horn-passager mellan åren 1901 och 1948 med tyngdpunkt på 1920- och 1930-talen. Ångarna tog över och för segelfartygen återstod endast salpetertraden på Chile och vetetraden på Australien där man kunde finna lönsamhet.

De flesta passagera har skett ostvart, men 75 medlemmar har rundat Hornet västvart. 291 av passagera har skett i fartyg under svensk flagg, som barkarna *C B Pedersen*, *Beatrice*, *Bohus*, *Gullmarn* eller fullriggarna *Manhem* och *G D Kennedy*.

I matriklarna hittar vi namnen på kända personer som Carl von Schewen, Gösta Taube, Lasse Dahlquist och vi hittar också en kvinna Marie Melin från Mariehamn, som var mönstrad ombord i *Herzogin Cecilie* åren 1931-33. Vi hittar också namn på kända sjöfararsläkter från Onsala, Clase, Schale, Hultman, Plomgren, Skantze, Kjellberg, Börjesson med flera. Före dem hade sjömän från Onsala rundat Hornet på guanotraden. En av dem var Patrik Hultman på Ekerna, som var befälhavare i fregattskeppet *Peter*. Under åren 1869-77 dubblerade han Kap Horn sju gånger, varav tre västvart och fyra ostvart.

Källor: Kap Horn-klubben, Sjöhistorisk årsbok, Onsalaboken m fl

Båt- & Sjöfartsmuseet i Onsala

Föreningen Båt- och Sjöfartsmuseet i Onsala är en ideell förening. Bli medlem i föreningen.

Medlemsavgiften för 2022 är 150 kronor för enskild person och 200 kronor för familj.

Avgiften betalas in på bankgiro 5081-3880 eller swish 123 222 1737.

Glöm inte att skriva namn, adress och eventuell e-postadress på inbetalningen.